

Omluva neúčasti u jednání pro nemoc

Nemá-li soud dostatečné podklady pro závěr, že žalovaný není nemocen, nebo že mu nemoc (se zřetelem k povaze nemoci a určenému léčebnému režimu) v účasti na jednání nebrání, pak nemůže bez dalšího uzavřít, že omluva neúčasti u jednání pro nemoc není důvodnou omluvou žalovaného ve smyslu § 153b o. s. ř. Na tom nemění nic ani to, pokud se žalovaný k soudu opakovaně dostaví přede dnem, na který je nařízeno jednání.

Nemá-li soud dostatečné podklady pro závěr, že žalovaný není nemocen, nebo že mu nemoc (se zřetelem k povaze nemoci a určenému léčebnému režimu) v účasti na jednání nebrání, pak nemůže bez dalšího uzavřít, že omluva neúčasti u jednání pro nemoc není důvodnou omluvou žalovaného ve smyslu § 153b o. s. ř. Na tom nemění nic ani to, pokud se žalovaný k soudu opakovaně dostaví přede dnem, na který je nařízeno jednání.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.4.2001, sp.zn. 20 Cdo 2056/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce H. m. P., proti žalovanému J. J., o vyklizení bytu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 10 C 72/96, o dovolání žalovaného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. srpna 1999, č.j. 12 Co 419/99 - 108, a proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 10. dubna 1996, č.j. 10 C 72/96 - 12, tak, že řízení o „dovolání“ žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 10. dubna 1996, č.j. 10 C 72/96 - 12, se zastavuje a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. srpna 1999, č.j. 12 Co 419/99 - 108, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 10. dubna 1996, č.j. 10 C 72/96 - 12, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem pro zmeškání ze dne 10. dubna 1996, č.j. 10 C 72/96 - 12, uložil žalovanému vyklidit a vyklizený žalobci do patnácti dnů od právní moci rozsudku předat byt č. 16 o jednom pokoji a kuchyni s příslušenstvím, I. kategorie, v pátém patře domu čp. 2371 v P., maje za to, že byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání ve smyslu § 153b odst. 1 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“). Podle soudu se žalovaný několik dnů před nařízeným jednáním dostavil do kanceláře soudu, aby omluvil svoji neúčast na jednání pro nemoc a požádal o odročení jednání o jeden měsíc za účelem zajištění nového právního zástupce. Den před nařízeným jednáním se žalovaný opět dostavil do kanceláře soudu, aby zjistil, zda jednání bylo odročeno. Odtud soud dovodil, že dostavil-li se žalovaný osobně k soudu dvakrát před nařízeným jednáním, aniž svou nemoc odůvodnil, pak mu zdravotní problémy nebránily v účasti na nařízeném jednání, a na tomto základě neměl omluvu žalovaného za důvodnou.

Městský soud v Praze pak - odkazuje na ustanovení § 202 odst. 1 a § 218 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. - usnesením ze dne 16. srpna 1999, č.j. 12 Co 419/99-108, odvolání žalovaného proti rozsudku pro zmeškání jako nepřipustné odmítl, když uzavřel, že závěry soudu prvního stupně o tom, že omluva

žalovaného nebyla důvodná, jsou správné. Podle odvolacího soudu měl žalovaný dostatek času obstarat si právního zástupce a svůj nepříznivý zdravotní stav žádným způsobem neprokázal. Omluva žalovaného - pokračoval odvolací soud - může být důvodná tehdy, tvrdí-li takové skutečnosti, které jsou způsobily jeho neúčast u jednání soudu omluvit. Soud přitom přihlíží jen ke skutečnostem, které mu jsou známy a které jsou dány v době, kdy je rozsudek pro zmeškání vydáván. Žalovaný pak neinformoval soud o tom, že v den, na který bylo nařízeno jednání, se má dostavit k lékařskému vyšetření.

Rozhodnutí soudů obou stupňů napadl žalovaný (zastoupený advokátem) včas podaným dovoláním, v němž oproti závěrům označených soudů namítá, že jeho omluva neúčasti u jednání, při němž byl vynesena rozsudek pro zmeškání, byla včasná a důvodná. Na včasnost omluvy usuzuje dovolatel z toho, že se omluvil před jednáním a za důvodnou ji má proto, že mu v účasti na jednání bránil jeho zdravotní stav. K tíži dovolatele nelze přičítat, že se dostavil osobně k soudu za účelem omluvy z jednání, ani to, že se dostavil k soudu ještě jednou, aby se ujistil, že jednání bylo odročeno. Soud v době, kdy rozhodoval o vydání rozsudku pro zmeškání, neměl k dispozici žádné důkazy, které by nasvědčovaly tomu, že omluva nebyla důvodná, jelikož si nevyžádal žádné lékařské potvrzení. Proto dovolatel žádá, aby odvolací soud obě rozhodnutí zrušil.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001).

Dovolatel svým podáním výslovně napadl i usnesení soudu prvního stupně (srov. čl. 131, první odstavec). Dovolání je ve smyslu ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. mimořádným opravným prostředkem, kterým lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu. Z uvedeného vyplývá, že dovoláním rozhodnutí soudu prvního stupně úspěšně napadnout nelze. Opravným prostředkem pro přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně je podle ustanovení § 201 o. s. ř. odvolání, pokud to zákon nevyklučuje; občanský soudní řád proto také neupravuje funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání proti takovému rozhodnutí. Jelikož nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, Nejvyšší soud řízení o „dovolání“ proti rozhodnutí soudu prvního stupně, které touto vadou trpí, podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil (shodně srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 10/2001 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek /dále též jen „R 10/2001“/).

Dovolání proti usnesení odvolacího soudu je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. e/ o. s. ř. a je i důvodné.

Dovolatel, ač zastoupen advokátem, výslovně neuvedl, pro který z dovolacích důvodů taxativně vypočtených v ustanovení § 241 odst. 3 o. s. ř. dovolání podává, po obsahové stránce však dovolací tvrzení vystihují dovolací důvod dle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř., jehož prostřednictvím lze odvolacímu soudu vytýkat, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř.) k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 o. s. ř. (tzv. zmatečností) a (je-li dovolání přípustné) k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Tyto vady nebyly dovoláním namítány a z obsahu spisu nevyplývají; dovolací soud je proto vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3, věta první, o. s. ř.).

Úkolem Nejvyššího soudu tedy bylo přezkoumat správnost závěru odvolacího soudu, že omluvu žalovaného z účasti na jednání, při němž byl vydán rozsudek pro zmeškání, nelze mít za důvodnou (včasnost omluvy napadené usnesení nezpochybňuje).

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř. zmešká-li žalovaný, kterému bylo řádně doručeno předvolání nejméně 5 dnů přede dnem, kdy se jednání má konat (§ 47), a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné a včasné omluvy první jednání, které bylo ve věci nařízeno, a navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech případu, týkajících se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání.

Dle ustanovení § 202 odst. 1 o. s. ř. odvolání není přípustné proti rozsudku pro uznání nebo proti rozsudku pro zmeškání, ledaže je podáno proto, že nebyly splněny předpoklady pro jejich vydání (§ 153a, § 153b) nebo že rozsudek spočívá v nesprávném právním posouzení věci.

Ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř. (shodně s § 101 odst. 2, větou druhou, o. s. ř.) nepožaduje, aby ten, kdo se k nařízenému jednání soudu omlouvá (a popřípadě též žádá o odročení jednání), svůj důvod neúčasti u jednání soudu také prokázal. K tomu, aby jeho omluva byla důvodná, postačuje, aby tvrdil takové skutečnosti, které jsou vzhledem ke své povaze způsobilé jeho neúčast u jednání soudu omluvit, to jest takové skutečnosti, které účastníku (jeho zmocněnci) znemožňují zúčastnit se jednání a které současně jsou omluvitelné; přitom je třeba pečlivě hodnotit zejména subjektivní stránku, zda totiž účastník (jeho zmocněnec) mohl překážku bránící mu zúčastnit se jednání předvídat, popřípadě ji odvrátit. Protože soud posuzuje předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání při prvním jednání, které bylo ve věci nařízeno, je pro závěr, zda bylo možné o žalobě rozhodnout rozsudkem pro zmeškání, rozhodující stav, jaký tu byl v době, kdy byl rozsudek pro zmeškání vydán (srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 38/2000 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek /dále též jen „R 38/2000“, již cit. R 10/2001, jakož i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 1997, sp. zn. 2 Cdon 1027/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 12, ročník 1997 pod číslem 92).

V projednávané věci posuzoval soud prvního stupně předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání dne 10. dubna 1996 a pro posouzení důvodnosti omluvy žalovaného měl podle obsahu spisu k dispozici dva úřední záznamy soudní kanceláře. První, ze dne 4. dubna 1996 (srov. čl. 4 p. v.), v němž je uvedeno, že se do kanceláře dostavil žalovaný, který omlouvá svou neúčast na jednání „z důvodu onemocnění“ a taktéž žádá o odročení jednání ve lhůtě jednoho měsíce „z důvodu zajištění

nového právního zástupce", druhý pak ze dne 9. dubna 1996 (č.l. 9), jenž obsahuje údaj o tom, že se „opět v pracovní neschopnosti dostavil do kanceláře odpůrce s tím, zda již bylo odročeno jednání, které se koná 10. dubna 1996“.

Soud prvního stupně tudíž neměl ke dni vydání rozsudku pro zmeškání k dispozici jinou informaci než tu, že žalovaný se omlouvá pro nemoc. Vzhledem k tomu, že toto tvrzení je způsobilé omluvit neúčast žalovaného u nařízeného jednání, bylo lze mít takovou omluvu -ve výše uvedeném smyslu - za důvodnou, jelikož nemoc je stavem, který účastník řízení zásadně nemůže předvídat a ani odvrátit (srov. shodně důvody cit. R 10/2001). Protože nemoc je stavem, který nemocnému (ať již z hlediska zájmu na jeho vyléčení nebo z preventivních důvodů, za účelem ochrany ostatních) zpravidla - v mezích předepsaného léčebného režimu - nedovoluje pohyb mimo místa, kde probíhá léčení, nelze opačný závěr dovozovat jen z toho, že žalovaný (již jako nemocný) opětovně omlouval svou neúčast u nařízeného jednání u soudu osobně. Měl-li soud prvního stupně pochybnosti o tvrzeném důvodu omluvy, bylo na něm, aby případně v časovém rámci, jež měl k dispozici v době mezi omluvou žalovaného a jednáním, při němž posuzoval předpoklady dle § 153b odst. 1 o. s. ř., tvrzený důvod omluvy prověřil, zvláště byl-li podvkráte se žalovaným v osobním kontaktu právě ohledně jeho omluvy. Jestliže však ke dni 10. dubnu 1996 neměl soud podklady pro závěr, že žalovaný nemocen není, nebo že mu nemoc (se zřetelem k povaze nemoci a určenému léčebnému režimu) v účasti na jednání nebrání, pak nemohl bez dalšího ani uzavřít, že omluva neúčasti u jednání pro nemoc není důvodnou omluvou žalovaného ve smyslu § 153b o. s. ř. To, že účastník řízení neinformoval soud v omluvě pravdivě o důvodech, pro které se - ač řádně a včas obeslán - nedostavil k nařízenému jednání, však je důvodem k použití pořádkového opatření ve smyslu § 53 o. s. ř. (shodně srov. opěr R 38/2000 a R 10/2001).

Lze tedy uzavřít, že dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. byl uplatněn právem. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené usnesení zrušil; jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i jej a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)